

Raadsvoorstel

Documentnummer	CM23.2449
Onderwerp	Regioprogramma jeugd 2023-2028
Datum raadsvergadering	2 november 2023
Raadscommissie	Samenleving
Datum raadscommissie	25 oktober 2023
Programma	Sociale en maatschappelijke Dienstverlening
Portefeuillehouder	F.N. Dillerop

Regioprogramma jeugd 2023-2028

Inleiding

In het Rijk van Nijmegen werken we sinds 2012 met zeven gemeenten goed samen in het jeugddomein. Deze zeven deelnemende gemeenten zijn: Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen.

Sinds de transitie van de jeugdzorg naar de gemeenten staan we voor een grote opgave. De druk op de jeugdzorg neemt toe met lange wachtlijsten en hoge kosten. Landelijk wordt het beeld herkend dat we voor een ingewikkelde opgave staan en om die reden is in juni 2023 een landelijke Hervormingsagenda Jeugd vastgesteld, ondertekend en aangeboden aan de Tweede Kamer en Eerste Kamer. De Hervormingsagenda jeugd gaat niet alleen regionaal, maar ook lokaal gevolgen hebben voor de wijze waarop het Rijk de jeugdzorg wil inrichten. Wanneer gemeenten uitvoering geven aan de Hervormingsagenda Jeugd wordt verwacht dat zij flink besparen op de kosten voor Jeugd taken.

Om alle uitdagingen die op het gebied van de jeugdzorg op de gemeenten afkomen in goede banen te leiden en de beoogd besparingen te bereiken, is een stevige sturing noodzakelijk. We hebben de regionale samenwerking verder geprofessionaliseerd door een meerjarige regioprogramma Jeugd (2023-2028) op te stellen, aan de hand waarvan we opgabegericht met elkaar willen (blijven) samen werken. Het regioprogramma bevat onze ambitie, doelen en acties op het gebied van jeugd. Het biedt een basis van waaruit we de aankomende jaren beleid en aanpak gaan vormen en inzetten. Partners zoals aanbieders en onderwijs, maar ook gemeentelijke adviesraden, zijn geconsulteerd voor de vaststelling van het regioprogramma.

Voorstel

Het meerjarig Regioprogramma jeugd 2023-2028 vast te stellen en de benodigde middelen hiervoor beschikbaar te stellen.

Beoogd effect

Door uitvoering te geven aan de opgaven die in het regioprogramma jeugd zijn beschreven en de benodigde middelen hiervoor beschikbaar te stellen, geven we vorm aan de volgende regionale ambitie:

“In het Rijk van Nijmegen versterken we kinderen en gezinnen zodat inzet van jeugdzorg minder vaak noodzakelijk is”.

Tevens past het bij het lokale doel: *“We verliezen de mensen die ons nodig hebben niet uit het oog en met preventie helpen we inwoners om problemen te voorkomen of verkleinen.”*

Dit doen we door aan zes doelen te werken:

1. Inclusiever onderwijs

Raadsvoorstel

2. Grotere mentale veerkracht
3. Beter passende jeugdhulp voor complexe situaties
4. Meer jeugdhulp zo thuis mogelijk
5. Vaker zonder schade scheiden
6. Grotere veiligheid van gezinnen

Bij ieder doel horen acties. Wij verwijzen u voor een beknopt inhoudelijk overzicht van de bovengenoemde doelen met bijbehorende actielijnen naar de doelenboom (bijlage 2 van het regioprogramma).

Argumenten

1.1 De druk op de jeugdzorg neemt toe met lange wachtlijsten en hoge kosten als gevolg

We zijn maatschappelijk doorgeschoten in het idee dat voor elk probleem of klacht een behandeling of diagnose (nodig) is. Voor normale opgroei problemen wordt te vaak een beroep gedaan op professionele jeugdhulp terwijl er oplossingen dichtbij in het normale leven mogelijk zijn. De zes doelen uit het regioprogramma jeugd helpen om kinderen en gezinnen te versterken. Het is onze intentie om ervoor te zorgen dat jeugdzorg hierdoor minder vaak noodzakelijk zal zijn, waardoor wachtlijden zullen afnemen en de kosten voor jeugdzorg op termijn kunnen dalen.

1.2 De opgaven voor de jeugdzorg zijn te complex om deze als gemeente alleen op te pakken.

Met dit regioprogramma werken we in de regio vanuit één visie samen om de ambitie en zes doelen te bereiken. We scheppen kaders en nemen maatregelen. Dit biedt duidelijkheid naar onze partners en inwoners. Zo zijn we beter in staat om samen de beweging te maken naar een andere kijk op jeugdhulp.

1.3 We sluiten aan bij de landelijke Hervormingsagenda Jeugd

De landelijke Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 is in juni 2023 vastgesteld en aangeboden aan de Eerste en Tweede Kamer. Deze agenda heeft als doel om knelpunten in de jeugdzorg structureel aan te pakken. Een ander doel is het financieel houdbaar maken van het jeugdzorgstelsel voor de toekomst. Daarbij verwacht het Rijk dat gemeenten grote besparingen gaan maken. Dit betekent dat er veel op gemeenten af gaat komen. Dit kunnen we alleen in gezamenlijkheid vormgeven. De Hervormingsagenda is voorbereid door de zogeheten Vijfhoek:

- Cliëntenorganisaties en jongerenvertegenwoordigers
- Professionals
- Jeugdzorg Aanbieders
- De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)
- Het Rijk

Het Rijk bepaalt dat gemeenten in het kader van de Jeugdwet uitvoering geven aan de Hervormingsagenda Jeugd. Dit is geen vrijblijvende verwachting. Wanneer regio's niet voldoen aan de gestelde maatregelen en bijbehorende besparingen kan dat consequenties hebben voor de financiële bijdrage van het Rijk aan gemeenten. De Hervormingsagenda verplicht regionale samenwerking in een robuuste regio. Gemeenten worden ook verplicht bepaalde specialistische zorg regionaal in te kopen om beschikbaarheid en continuïteit van zorg beter te organiseren. Ook moet de gemeentelijke toegang worden versterkt met stevige lokale teams.

De Hervormingsagenda Jeugd vraagt dus veel van gemeenten wat betreft de inrichting van het jeugddomein en financiële besparingen die dat moet opleveren (zie paragraaf 5.2 in het regioprogramma jeugd). De VNG stelt momenteel met partners een implementatieplan/handreiking op, gevolgd door een uitvoeringstoets. Deze toets geeft inzicht in de robuustheid van het implementatieplan, de samenhang van maatregelen en de haalbaarheid van het geheel. De uitkomst hiervan volgt in 2024. Als regio zullen we dan meer inzichtelijk krijgen wat de besparingscomponent zal betekenen. Het regioprogramma jeugd is al wel opgesteld met als doel dat de opgaven en actielijnen als geheel leiden tot besparingen. Door aan de opgaven uit het regioprogramma jeugd te werken, werken we ook aan een groot aantal maatregelen uit de Hervormingsagenda.

1.4 De landelijke overheid wil een wettelijke verankering van de regionale samenwerking.

Sinds 2012 werken we als Rijk van Nijmegen sterk regionaal samen m.b.t. de uitdagingen op het gebied van Jeugd, en in mindere mate Wmo. Met dit regioprogramma jeugd onderstrepen wij deze samenwerking.

Raadsvoorstel

1.5 Om uitvoering te geven aan het regioprogramma jeugd is instemming nodig van alle gemeenteraden

Alle gemeenteraden in de regio stellen het regioprogramma jeugd 2023-2028 en bijlagen vast. Belangrijk is dat we de kaders en de opgaven rondom jeugd regionaal dragen. Dit is nodig om uitvoering en sturing te geven aan het regioprogramma.

Kanttekeningen

1. De verkiezingen hebben grote invloed op de voortgang op dit dossier.

De komende tijd zal in de politiek veel aandacht zijn voor de aanstaande verkiezingen. Er is een risico dat de Hervormingsagenda Jeugd daardoor naar de achtergrond verdwijnt. Gelukkig is het onderwerp niet als controversieel verklaard. Bovendien zijn we als regio intrinsiek gemotiveerd om het beter te doen voor onze jeugd; dit staat los van de landelijke voortgang op dit dossier.

2. De uitvoering van het regioprogramma en het bereiken van de doelstellingen kan alleen als alle regiegemeenten zich hieraan verbinden.

Als een regiegemeente niet instemt met het regioprogramma jeugd (en daarmee uit de regionale samenwerking voor jeugd stapt) heeft dit financiële en inhoudelijke gevolgen voor het behalen van de regionale doelen. We zien dit risico als beperkt omdat:

- De regio al sinds 2014 sterk verbonden is in de samenwerking op jeugd.
- Het regioprogramma jeugd gezamenlijk tot stand is gekomen.
- De overheid stuurt op wettelijk sterke regionale samenwerking m.b.t. de jeugdwet en de Hervormingsagenda Jeugd.

3. Het regioprogramma jeugd heeft ook lokale gevolgen

In het regioprogramma jeugd zijn de ambities en doelen voor de komende jaren benoemd en de regionale opgaven geschetst. In het Regioprogramma Jeugd is aangegeven waar het zwaartepunt van de aanpak op regionaal niveau ligt en waar de koppeling zit met lokale verantwoordelijkheden. Na vaststelling van het Regioprogramma jeugd zullen we ook lokaal aan de slag moeten om te voldoen aan de ambities. De grootste verandering die we zullen moeten doorvoeren, is dat het Sociaal Team zelf hulp gaat verlenen. Dit vraagt niet alleen om specifieke competenties en affiniteit maar ook om meer uren. In 2024 sorteren we hier al op voor, door in de begroting een urenuitbreiding op te nemen voor de jeugdconsulenten. Dit stelt hen in staat om meer gesprekken te voeren per gezin, om op deze manier een diepere analyse te doen, beter het netwerk in stelling te kunnen brengen en hierdoor een beter beeld te krijgen van wat er nodig is in een gezin om een duurzame oplossing voor de problemen te bereiken.

Dit is een mooie eerste stap in de richting van de Hervormingsagenda, maar we zullen nog een verdere doorontwikkeling moeten maken. Hoe deze doorontwikkeling exact vorm zal krijgen, zal de komende tijd uitgewerkt worden.

Participatie

Het regionale team werkt met diverse partners uit de regio samen. Dat zijn vanzelfsprekend de zeven gemeenten, maar ook onderwijsinstellingen, samenwerkingsverbanden, zorgaanbieders en niet te vergeten inwoners. Deze partners zijn geconsulteerd voor de vaststelling van het regioprogramma.

Raadsvoorstel

Een belangrijk onderdeel binnen het programma is het betrekken van inwoners door middel van ervaringsdeskundigheid en cliëntperspectief. In het proces zijn ook de adviesraden van de zeven gemeenten vroegtijdig betrokken.

Financiën

Het Rijk heeft de gemeenten in de afgelopen jaren tijdelijk gecompenseerd voor de hoge kosten op het gebied van de jeugdzorg. Wanneer gemeenten uitvoering geven aan de Hervormingsagenda Jeugd wordt verwacht dat zij flink besparen op de kosten voor Jeugd taken. Het Rijk verwacht van gemeenten dat ze vanaf 2026 een ferme besparing hebben kunnen maken waardoor gemeenten vanaf dan minder financiële middelen van het Rijk krijgen voor de taken op Jeugd. Als gemeenten aantonen dat ze voldoende inspanningen hebben gedaan om de maatregelen uit te voeren, maar de besparingen zijn niet gehaald, dan worden ze gecompenseerd. De beoordeling of is voldaan aan de inspanning wordt uitgevoerd door een Deskundigencommissie aan de hand van indicatoren.

Het is dus belangrijk dat wij voortvarend en aantoonbaar aan de slag gaan met de Hervormingsagenda Jeugd, en de regionale uitwerking hiervan, het Regioprogramma Jeugd. Door samen aan de opgaven in dit regioprogramma te gaan werken verwachten we dat de jeugdhulp niet alleen efficiënter wordt ingericht, maar ook financieel beter beheersbaar. De concrete opbrengsten van beoogde besparingen zullen op termijn zichtbaar worden. Zeker is in ieder geval dat wij met het regioprogramma zo veel als mogelijk aansluiten bij de beoogde maatregelen.

De begroting voor de regionale samenwerking op jeugd wordt jaarlijks meegenomen in de gemeentelijke begroting die door u wordt vastgesteld. Voor de komende jaren gaat het om de bedragen zoals hieronder weergegeven.

	regioprogramma jeugd 2024				
	2023	2024	2025	2026	2027
Berg en Dal	€ 64.237	€ 87.987	€ 114.526	€ 124.722	€ 124.722
Beuningen	€ 47.993	€ 66.010	€ 85.921	€ 93.570	€ 93.570
Druten	€ 34.845	€ 48.452	€ 63.067	€ 68.682	€ 68.682
Heumen	€ 30.401	€ 41.792	€ 54.398	€ 59.241	€ 59.241
Mook en Middelaar	€ 14.512	€ 19.980	€ 26.006	€ 28.321	€ 28.321
Wijchen	€ 75.706	€ 103.182	€ 134.305	€ 146.261	€ 146.261
Nijmegen	€ 325.421	€ 453.299	€ 590.028	€ 642.555	€ 642.555
Totaal bijdragen	€ 593.116	€ 820.702	€ 1.068.252	€ 1.163.352	€ 1.163.352
Inzet Blokhuismiddelen	€ 650.000	€ 500.000	€ 200.000		
totale programmakosten	€ 1.243.116	€ 1.320.702	€ 1.268.252	€ 1.163.352	€ 1.163.352

De toename van de kosten in 2024 ten opzichte van 2023 is te verklaren door indexering van de kosten. Het regioprogramma jeugd biedt u de inhoudelijke vertaling van dit bedrag. Het is belangrijk om te realiseren dat met de gevraagde investering beoogd wordt om toekomstige kosten voor ondersteuning vanuit de Jeugdwet te verminderen. Met de investering wordt sterk ingezet op het voorliggende veld en preventie, waardoor (zwaardere) inzet van jeugdhulp verminderd of zelfs voorkomen wordt. In de begroting 2023 is (afgerond) € 1,8 miljoen begroot aan kosten voor jeugdhulp. Met bovengenoemde bedragen sturen we op deze kosten.

In de lokale begroting is de reguliere ROB regio bijdrage opgenomen voor zowel Jeugd als Wmo. De kosten voor het regioprogramma jeugd zijn nog niet meegenomen.

Raadsvoorstel

Voor 2023 valt de reguliere ROB bijdrage voordeliger uit ten opzichte de begroting. Het voordeel wordt gebruikt voor de dekking van de kosten voor het regioprogramma jeugd. Hiermee zijn de kosten van het regioprogramma jeugd voor 2023 financieel gedekt.

Bij de eindejaarsrapportage worden de kosten van het regioprogramma jeugd voor de jaren 2024-2027 meegenomen.

Uitvoering

Na vaststelling van het regioprogramma jeugd, gaan we zowel regionaal als lokaal aan de slag met de doelen en actieprogramma's. Het regioteam is verantwoordelijk voor de uitvoering van de zes opgaven die in het regioprogramma staan genoemd. Het regioteam informeert de regionale wethouders in het Regionaal Portefeuillehoudersoverleg Zorg en Welzijn over de voortgang. Jaarlijks stelt het regioteam jeugd een evaluatie op over het regioprogramma jeugd. Daarin bekijken we of we de juiste dingen (nog) doen en waar we moeten bijstellen. Deze evaluatie bieden we ook ter informatie aan uw raad aan. Op de website www.jeugdregionijnmegen.nl kunt u meer lezen over de regionale samenwerking op jeugd.

Bijlage(n)

Regioprogramma Jeugd Rijk van Nijmegen 2023-2028

Mook, 3 oktober 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De gemeentesecretaris
drs. W. Mariman

De burgemeester
mr. drs. W. Gradisen